

เรื่อง....ค่างๆ...ครูๆ...(อย่าเพิ่งเถียง..อ่านก่อน...)

นำเสนอเมื่อ : 14 พ.ค. 2552

รู้หรือ (ไม่) รู้

ลิงก์คือลิง ค่างก็คือค่าง

หลอๆ คนเขาเอาจริงกับค่างเป็นสัตว์พวกเดียวกัน ความจริงแล้ว ค่างกับลิงต่างพวกนี้จะมีลักษณะคล้ายกัน แต่ลิงก็คือลิง และค่างก็คือค่าง ค่างจะมีรูปร่างตัว แขน ขา และหางยาวกว่าลิง ไม่มีถุงขางแก่สำหรับบออาหารอย่างลิง ในไทยมีค่างอยู่ทั้งหมดสี่ชนิด คือ ค่างดำ ค่างหงอก ค่างแว่นถิ่นเหนือ และค่างแว่นถิ่นใต้

ค่างที่พบเป็นอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดเป็นค่างแว่นถิ่นใต้ ทางตอนใต้ของพม่า ภาคใต้ของไทย ร้อยมาถึงมาเลเซียและหมู่เกาะใกล้เคียง เนื่องจากค่างชนิดนี้เคยอยู่ในสถานภาพที่ถูกคุกคาม จึงนับว่าเป็นสัตว์ที่หายากทีเดียว แต่ที่อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดยังมีค่างแว่นถิ่นใต้หลงเหลืออยู่หลายฝูง โดยเฉพาะบริเวณบ้านพัก ดังนั้น ใครมาเที่ยวสามร้อยยอดแล้วพลาด "ค่างเขว" ก็นับว่าโชครายมาเลย

ลิงค่างหรือค่างค่างเป็นลิงชนิดเดียวกับลิงที่คนไทยเห็นบ่อยๆในสวนสาธารณะหรือในป่าเขา

✘ คางแวนถิ่นเหนือ
พฤศจิกายน 2551

✘ หน้าแรกสารคดี
[อีการ์ด](#)

✘

✘ เรื่องโดย **คาริลา บอร์ริส และแอนเดรียส ดุ๊ก** ภาพถ่ายโดย **เริงฤทธิ์ คงเมือง และอรุณ ร้อยศรี**

✘

เจ้าคางแวนตัวน้อยร้องไห้โฮหวน มันอยู่กับป้ามานานชั่วโมงกว่าแล้ว แรกๆทุกอย่างก็ดูราบรื่นดี หลานกับป้าบังดีติดกันขณะที่ป้าทำความสะอาดในหลายนอยพักหนึ่ง, แต่ตอนนี่ป้าเกิดอยากจะไปไกลๆจากเจ้าหลานตัวน้อย ซึ่งยิ่งเล็กลงกว่า จะเดินหรือเล่นเองได้ และวันนี้อาตเถาะป้าแจไม่ยอมให้ไปไหน ป้าเลยเริ่มผลักใส่ไล่ส่งหลาน โชคดีที่ 5 นาทีหลังจาก เจ้าตัวน้อยร้องอย่างเอาเป็นเอาตาย ป้าก็ตัวก็เข้ามาปลอบและยอมให้มันเกาะทอง เสียงร้องจึงเงียบลงเกือบจะทันที

ปริศนาการรวมขุสมาชิกใหม่, ภาพชีวิตเช่นนี้พบเห็นได้เกือบทุกวันในช่วงนี้ที่เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ

เดือนพฤศจิกายนเป็นช่วงเริ่มต้นฤดูปลูกของคางแวนถิ่นเหนือ (Trachypithecus phayrei) คางแวนตัวน้อยตัวนี้เป็นเพศหญิงอายุยังไม่ถึงสามสัปดาห์ แต่เกือบจะทันทีที่มีกลิ่นคาวโลก สมูชิกตัวอื่นๆในฝูงต่างช่วยกันประคบประหงมและคอยดูแล “แม่จ๋าเป็น” เหล่านี้คองขางมีความอดทนน้อยกว่าแม่แท้ๆ ฉะนั้นจึงเกิดเรื่องไม่คาดคิดอยู่เรื่อยๆ จังๆแล้ว เจ้าคางแวนน้อยตัวนี้ได้รับการเลี้ยงดูคองขางสมบุกสมบันพอสมควร ในช่วงสามสัปดาห์แรกหลังจากออกจากทองแม่ มันดูจากคนไม่มาแล้วหลายครั้ง เนื้อตัวเต็มไปด้วยรอยขีดข่วน และเพิ่งจะเมื่อวานนี้เองที่คางแวนถิ่นเหนือเพศผู้ตัวหนึ่งซึ่งน่าจะเป็นพ่อของมันมากที่สุด ได้เข้ามาดมเจ้าตัวน้อยอยู่พักหนึ่ง แต่ไมทันไรก็ตะมันตกลงมาไม่ต่ำกว่าหกเมตร เจ้าคางแวนน้อยยกกระแทกพื้นอย่างจังจนแตกตองลงไปช่วยลุมขึ้นมา

การให้ความสนใจในสมูชิกเกิดใหม่เป็นเรื่องธรรมดาสำหรับคางแวนถิ่นเหนือและสิ่งชนิดอื่นๆในวงศ์ย่อยคางที่พบในเอเชียและแอฟริกา พฤติกรรมเช่นนี้น่าจะเกิดจากการที่ลูกคางแวนเกิดใหม่มีสีขนและผิวที่แตกต่างจากตัวเต็มวัยอย่างสิ้นเชิง ลูกคางแวนเกิดใหม่คองขางกินนมและกินผลไม้สดและผิวหนึ่งสัปดาห์แรกๆ เราจะไม่เข้าใจอย่างแน่ชัดว่า เพราะเหตุใดเหตุการณ์ไม่คาดคิดจึงมักเกิดกับลูกคางแวนเวลาที่มันไม่ได้อยู่ในอ้อมอกแม่ ปกติแล้ว คางแวนตัวแม่ดูจะได้ประโยชน์จากการที่คางตัวอื่นเอาลูกของมันไปเลี้ยงบ้างเป็นครั้งคราว คลายกับเอาลูกไปฝากไว้ที่โรงเรียนอนุบาลนั่นเอง เวลาที่ลูกไม่อยู่ ตัวแม่จะกินได้เร็วขึ้นและมากขึ้น มีเวลาเข้าสังคมกับคางตัวอื่นๆในฝูง จึงน่าจะเห็นได้ว่า บรรดาแม่บุงเกิดเกล้าพร้อมที่จะให้ลูกๆมีรอยขีดข่วนหรือถลอกปอกเปิกบ้าง เพื่อแลกกับการที่พวกมันได้มีนมที่มันมากขึ้น และมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับสมูชิกตัวอื่นๆ

ขณะที่เจ้าตัวน้อยก็อาจจะคุ้นเคยกับสมูชิกในฝูงเร็วขึ้น และอาจได้รับการช่วยเหลือจากสมูชิกตัวไหนก็ได้เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน แต่ขอนานของใจก็คือ ทำไมแม่แทบทุกของปล่อยให้คางตัวอื่นดูแล และเพราะเหตุใดบรรดาแม่จ๋าเป็นหรือแม่เฉพาจะถึงหมดความสนใจคางแวนตัวน้อยในเวลาอันรวดเร็ว เราพอจะเข้าใจได้ว่า แม่เฉพาจะกิจที่อายุยังน้อยและอ่อนประสปรการนจากจากฝึกเลี้ยงดูลูก

แต่ไม่มีเหตุผลเลยสำหรับตัวผู้ที่โตเต็มวัยหรือตัวอื่นๆที่พากันมาดมดูสมูชิกใหม่ทีเพิ่งลืมตาโลก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศเมียที่มีลูกแล้วหรือกำลังจะมีลูก เป็นไปได้หรือไม่ว่าพวกมันมาช่วยดูแลสมูชิกใหม่ เพื่อแลกกับผลประโยชน์บางอย่างอื่นในอนาคต เป็นต้นว่าพวกมันหวังจะได้รับความช่วยเหลืออย่างเดียวกันในภายหลัง หรือความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ

ความพยายามที่จะไขปริศนาในเรื่องนี้เป็นหนึ่งในหลายเหตุผลที่ทำให้เราเริ่มการศึกษาวิจัยคางแวนถิ่นเหนือที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว โครงการศึกษาวิจัยระยะยาว ปลายปี 2543 เราร่วมงานกับเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวสองคน และอาสาสมัครชาวอเมริกันหนึ่งคน หลังจาก ทำการสำรวจในช่วงแรกๆ ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เราก็ตัดสินใจเลือกจุดที่จะใช้ในการศึกษาวิจัย โดยพุ่งเป้าไปที่คางแวนถิ่นเหนือฝูงหนึ่งซึ่งมีอยู่ประมาณ 15 ตัว ปกติแล้ว คางแวนถิ่นเหนือเป็นสัตว์ที่ขี้อายมากและรู้จักขูขบายต่างๆเพื่อสลัดพวกเรา เช่น พวกมันจะป็นสูงขึ้นไปบนต้นไม้แล้วไม่ส่งเสียงเลยเป็นเวลาหลายชั่วโมงติดต่อกัน หลายครั้งที่เราเลิกติดตามโดยไม่เอะใจเลยกว่าพวกมันอยู่เหนือหัวเราเอง หรืออีกวิธีหนึ่งคือ พวกมันจะเฝื่อนกันขึ้นไปคนละทิศละทาง แยกกันเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย จนเหลืออยู่แต่ตัวหรือสองตัว จนพวกเราไม่สามารถติดตามได้ถูก

วิธีนี้พวกมันน่าจะใช้เวลาหนึ่งสัปดาห์มาใหญ่ด้วยเช่นกัน แนนอนาวาคางแวนถิ่นเหนือรู้จักมนุษย์และไม่ยอมอยู่ใกล้ๆ เหตุผลหลักน่าจะเพราะพวกมันเคยถูกล่าก่อนหน้าที่สถานที่แห่งนี้จะได้รับการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า คางแวนถิ่นเหนือเหล่านี้ค่อยๆไวใจเราทีละนิด พวกเราใช้เวลาเกือบปีกว่าฝูงแรกจะไวใจ ตอนนั้นเรามีทั้งหมด 4 ฝูงที่ยอมใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางการเฝ้าสังเกตของมนุษย์ ตารางการทำงานของเราคือ ในหนึ่งเดือน เราต้องติดตามศึกษาแต่ละฝูงให้ได้อย่างน้อย 5 วัน เริ่มจากที่มงานชุดหนึ่งจะออกไปตามหาฝูงที่ต้องการติดตาม ปกติแล้ว คางแวนถิ่นเหนือจะมีบริเวณที่พวกมันชอบอยู่เป็นพิเศษในเวลากลางคืนและที่มงานชุดนี้ต้องหาให้พบ แต่บริเวณที่พวกมันชอบอยู่มากมายทีเดียว เพราะคางแวนก็ไมตรงจากสัตว์ในตระกูลลิงอื่นๆที่ไม่ได้มีที่นอนเพียงแห่งเดียว นั่นหมายความว่า พวกมันจะไม่กลับไปนอนที่เดิมแน่นอน ฉะนั้น จึงอาจเป็นเรื่องของโชคเหมือนกันเวลาที่เราหาพวกมันเจอ ครั้นพอเจอแล้ว พวกเราจะตามมันไปทุกที่จนกว่าคางแวนเหล่านี้จะได้นอน หลังจากนั้นก็มงานชุดนี้จะกลับออกมาจนมืดค่ำ เขาวินรุงขึ้น ทีมเดียวจะกลับเข้าไปหาพวกมันตั้งแต่ฟ้ายังไม่สว่าง แล้วเฝ้าอยู่จนถึงเที่ยงวัน ก่อนที่ทีมที่สองจะมามารับช่วงต่อ

เมื่อทีมแรกกลับไปพักผ่อนและบันทึกข้อมูล วิทยาทานจากคางแวนถิ่นเหนือ ระบบจีพีเอสช่วยให้เราระบุตำแหน่งของคางแวนถิ่นเหนือไปมาทุกครึ่งชั่วโมง เมื่อเวลาผ่านไปหลายเดือน เราจะมีข้อมูลพอที่จะสรุปได้ว่า อาณาเขตของพวกมันกินพื้นที่ขนาดใหญ่ พวกมันเดินทางไกลแค้นไหนในแต่ละวัน และโดยรวมนแล้ว พวกมันต้องการใช้พื้นที่มากเพียงใดในการดำรงชีวิต นอกจากนี้ ระบบจีพีเอสยังช่วยให้เรารู้ด้วยว่า พื้นที่ไหนมีคางแวนเข้าไปชมมากกว่าหนึ่งฝูง ซึ่งปกติแล้ว พวกมันจะไม่ค่อยใช้พื้นที่ทับซ้อนกันสักเท่าไร และนานๆจะเจอกันสักที ในช่วงที่เรามีกำลังคนมากพอ เราจะพยายามติดตามฝูงคางแวนสองฝูงพร้อมๆกัน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในแง่ของการใช้พื้นที่ระหว่างฝูงต่างๆ เช่น พวกมันทำอย่างไรถึงแทบไม่เจอกันเลย จนเกือบจะดูเหมือนว่า พวกมันพยายามหลบเลี่ยงซึ่งกันและกัน และถ้าเป็นเช่นนั้นจริง พวกมันใช้กลยุทธ์ใด เป็นไปได้หรือไม่ว่าพวกมันอาศัยฟังเสียงเรียกของบรรดาตัวผู้ในฝูง แต่เสียงนี้ก็ไม่ได้มีทุกวัน และยังไม่มีที่แน่ชัดว่า เสียงเรียกนี้ไปไกลแค่ไหนในป่าที่รกทึบ ยังมีอีกหลายคำถามที่รอให้เราค้นหาคำตอบ ซึ่งทำให้งานของเราดำเนินต่อไป และวันที่อยู่ไปกับคางแวนเหล่านี้ เราก็ได้เรียนรู้เกี่ยวกับพวกมันมากขึ้นทีละน้อย

✘ **อ่านเรื่องราวทั้งหมดอย่างจุใจได้จาก [นิตยสารเห็นหน้าล จีโอกราฟิก ฉบับภาษาไทย](#)**

ปรนัย...ปัญหาที่ยากให้ครู..แก้ไข

ผมมองว่าสังคมไทยวันนี้เป็นสังคมปรนัย..จึงย่าแยะ
"ปรนัย" ตามความหมายใน"พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒"
ให้คำอธิบายตอนหนึ่งว่า ".....เรียกการสอบแบบที่ผู้สอบมักไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นส่วนตัว
เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบตายตัว..."
เมื่อสังคมไทยกลายเป็น"สังคมปรนัย" ก็หมายความว่าไปตามความหมาย นั่นคือ
"..ผู้สอบมักไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นส่วนตัว.." ทำให้สังคมไทยวนและจมปลักอยู่ในวังวนหน้าเนา
ทั้งเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพราะ"ทุกอย่าง"
ถูกกำหนดให้"ประชาชน"มีส่วนร่วมเพียง"เลือก"ในสิ่งที่ถูกกำหนดมาแล้วแบบ"ตายตัว"
การไม่มีปากมีเสียงและไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นจึงเป็นสิ่งที่น่าหวงของสังคมไทย
ปัญหาที่ อาจจะเป็นปัญหาเล็กๆสำหรับคนทั่วไป แต่ผู้คือสิ่งที่จะต้องปลุกฝังตั้งแต่วันนี้
และคนที่จะต้องรับผิดชอบต่อจากพ่อแม่ที่ยึดหลักการเลี้ยงลูกแบบปรนัย
คือหมาในลูกเลือกกว่าจะเอาหรือไม่เอาก็คือ"ครู" ที่ควรจะเลิกสอนและออกข้อสอบแบบปรนัย
แต่หันมาให้ความสำคัญกับการออกข้อสอบแบบ"อัตนัย"
ใน"พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒" ให้ความหมายของอัตนัยไว้ว่า
"...เปิดโอกาสให้แสดงความรู้หรือความคิดเห็นส่วนตัวได้
เรียกการสอบแบบที่ใหญ่ตอบบรรยายแสดงความรู้หรือแสดง ความคิดเห็นของตนเอง..
นี่คือ"ความยาก"ของการออกข้อสอบประเภทนี้ที่"ครู"หลายคนไม่ชอบ
ไม่ชอบเพราะการตอบแบบ"อัตนัย"
คนตรวจข้อสอบจะต้องมี(ทั้ง)ความรู้และความเข้าใจในเรื่องนั้นๆมากกว่าคนตอบ
และต้องสามารถ"เข้าใจ"ว่าคนตอบกำลังจะอธิบายอะไรในคำตอบนั้นๆ
ซึ่งแน่นอนว่ายากกว่าการออกข้อสอบแบบ"ปรนัย" ที่มีคำตอบสำเร็จรูปที่ครูแคตตรวจว่านักเรียนเลือกข้อ ก.
ข. ค.หรือ ง. ซึ่งส่วนใหญ่ของ..มักจะเป็น"ถูกทุกข้อ"
การพัฒนาประเทศไทยวันนี้ จึงต้องเริ่มที่"ครู"..ที่ต้องกล้าออกข้อสอบอัตนัย
วันนี้ 16 มกราคม เป็น"วันครู"..ผมจึงอยากเสนอสิ่งที่"ยาก"สำหรับหน่วยงานที่ผลิต"ครู"
ว่าถึงเวลาหรือยังที่จะ"สอน"ให้คนที่จะเป็น"ครู" เรียนรู้และเข้าใจที่จะพัฒนาสังคมไทยให้เป็น"สังคมอัตนัย"
ด้วยการสอนให้นักเรียนไทย"กล้า"ที่จะออกความเห็น มากกว่านั่งบ่นแปะประเภท "หัวคือขอ ก. กอยคือขอ
ข."

ครู...จึงเป็น"ผู้นำ"ที่แท้จริงในการพัฒนาประเทศ
แต่เปลี่ยนประเทศไทยจาก"สังคมปรนัย"เป็น"สังคมอัตนัย"
ถึงเวลาหรือยังครับครู !!!

Submit Query

โดย ลูกเสือหมายเลข9